

Дії під час виявлення небезпечного предмету та нападу на заклад освіти

1. Механізм взаємодії посадових осіб Національної поліції України, місцевих органів управління освітою, закладів освіти всіх форм власності та підпорядкування, їх засновників, підприємств, установ та організацій щодо раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти, а також рекомендації щодо безпеки, поведінки та дій в таких умовах.

2. Організація взаємодії щодо раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти має на меті:

1) захист прав, інтересів і свобод, життя і здоров'я людини та громадянина, суспільства та держави від протиправних посягань під час освітнього процесу;

2) створення умов для організації безпечного освітнього середовища, зокрема в частині гарантування для всіх учасників освітнього процесу безпечних умов для навчання та праці.

3. Основні терміни:

1) зона підвищеного ризику – зона (територія) реальної загрози злочинних посягань, внаслідок якої за певних обставин може створитися загроза життю і здоров'ю людей;

2) напад на заклад освіти – застосування особою або групою осіб насильства (із застосуванням різних видів зброї або без зброї) на території закладу освіти, яке може загрожувати життю та здоров'ю учасників освітнього процесу;

3) працівник закладу освіти – педагогічні та непедагогічні працівники закладу освіти за посадою;

4) раннє попередження нападу на заклад освіти – це заходи, які організовуються та проводяться у закладах освіти щодо створення безпечних умов перебування учасників освітнього процесу, проведення профілактичних та інформаційно-просвітницьких заходів щодо розгляду питань, які стосуються попередження та правил поведінки у разі нападу на заклад освіти;

5) технічні засоби охорони – технічні засоби (система, прилади та обладнання, ручна система тривожної (охоронної і охоронно-пожежної) сигналізації), що використовуються для виявлення, оповіщення і попередження про наявність небезпеки для життя людей та (або) майна.

4. Інші терміни в значеннях, наведених у Кодексі цивільного захисту України, Законах України «Про освіту», «Про Національну поліцію», «Про боротьбу з тероризмом», «Про Службу безпеки України», Інструкції з організації діяльності чергової служби в Національній поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23 травня 2017 року № 440, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 15 червня 2017 року за № 750/30618 (зі змінами), Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 року № 100, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 березня 2019 року за № 223/33194 (із змінами), Інструкції про поводження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах Національної поліції України та підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 19 серпня 2019 року № 691, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 04 жовтня 2019 року за № 1081/34052, Положенні про організацію

оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та організації зв'язку у сфері цивільного захисту, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2017 року № 733.

II. Порядок дій учасників освітнього процесу закладу освіти щодо раннього попередження та евакуації в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти

1. Засновник закладу освіти або уповноважений ним орган (особа) (далі – засновник закладу освіти) з метою створення умов для безпечного освітнього середовища, зокрема в частині гарантування для всіх учасників освітнього процесу безпечних умов для навчання здобувачів освіти, роботи педагогічних та інших працівників закладу освіти зобов'язаний

1) вживати додаткових заходів щодо інженерно-технічної оснащеності закладу освіти;

2) порушувати питання про затвердження відповідної статті витрат у кошторисі закладу освіти до відповідної територіальної громади для вжиття заходів щодо інженерно-технічної оснащеності закладу освіти у разі потреби;

3) вживати заходи для завчасного забезпечення учасників освітнього процесу індивідуальними засобами захисту органів дихання та шкіри;

4) сприяти створенню безпечного освітнього середовища в закладі освіти, а також вживати заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг та супроводу здобувачам освіти, які стали свідками або постраждали від нападу або ризику нападу на заклад освіти;

5) вживати заходів щодо встановлення аварійної системи електропостачання засобів подання сигналів оповіщення, у разі необхідності додатково встановити технічні засоби охорони в зонах підвищеного ризику;

6) завчасно підготувати (придбати) індивідуальні засоби захисту органів дихання та шкіри для учасників освітнього процесу.

2. Керівник закладу освіти з метою створення безпечного освітнього середовища, зокрема в частині гарантування для всіх учасників освітнього процесу безпечних умов для навчання здобувачів освіти та для роботи педагогічних та інших працівників закладу освіти зобов'язаний:

1) організовувати, забезпечувати та контролювати виконання заходів, спрямованих на створення безпечних умов перебування учасників освітнього процесу в закладі освіти;

2) забезпечити розробку і затвердити орієнтовний план евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти та порядок оповіщення учасників освітнього процесу, що встановлюють обов'язки і дії працівників на випадок виникнення нападу на заклад освіти;

3) розподілити обов'язки між працівниками закладу освіти щодо забезпечення евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу;

4) складати та оновлювати до нового навчального року спільно із підрозділами поліції та ДСНС загальну інформація про заклад освіти, яка повинна містити відомості, передбачені пунктом 2 розділу IV цього Порядку.

5) вжити заходи щодо унеможливлення потрапляння сторонніх осіб та автотранспорту на територію закладу освіти;

6) своєчасно надавати засновнику закладу освіти інформацію про потреби закладу освіти щодо необхідності забезпечення фізичною охороною, інженерно-технічної оснащеності закладу освіти, встановлення технічних засобів охорони в зонах підвищеного ризику;

7) здійснювати контроль за виконанням заходів спрямованих на створення безпечних умов перебування учасників освітнього процесу в закладі освіти;

8) здійснювати не рідше одного разу на півріччя комплексне обстеження стану сховища та укриття, маршруту руху до них, вказівників, надійності охорони закладів освіти (запірні пристрої на вікнах та дверях, наявність ґрат на вікнах, комплексу тривожної сигналізації з передаванням тривожних сповіщень на пункти централізованого спостереження охорони тощо);

9) ініціювати перед засновником закладу освіти питання витрат у кошторисі закладу освіти для вжиття заходів щодо інженерно-технічної оснащеності закладу освіти та забезпечення індивідуальними засобами захисту органів дихання та шкіри працівників закладу освіти та здобувачів освіти, у разі потреби;

10) знати схему оповіщення про напад або ризик нападу на заклад освіти, оприлюднити цей порядок та порядок надання сигналів оповіщення у закладі освіти та засобами електронних комунікацій (сайт, електронна розсилка, месенджери тощо) закладу освіти, своєчасно координувати дії учасників освітнього процесу у разі нападу або ризику нападу, з урахування заходів особистої безпеки;

11) постійно утримувати у справному робочому стані радіо, телеприймачі, обладнання для доведення оповіщення у закладі освіти;

12) контролювати стан підвальних та підсобних приміщень, дахів, місць найбільш вірогідного здійснення нападу на території закладу освіти; не рідше одного разу на півріччя проводити перевірку таких приміщень разом з постійно діючою технічною комісією з обстеження приміщень і споруд (протягом двох діб після перевірки, скласти належним чином оформлений акт обстеження приміщень і території закладу освіти із зазначенням висновків та долучати до акту додаток(ки) (роздруковану(і) фотоілюстрацію (її) та/або відеозапис(и) на електронному носіїв інформації);

13) щорічно планувати заходи (навчання, практичні тренування, тренінги тощо) щодо правил поведінки у разі нападу або ризику нападу та проведення інструктивних занять з учасниками освітнього процесу щодо порядку дій у разі надходження повідомлення про напад на заклад освіти;

14) організовувати практичні тренування учасників освітнього процесу щодо дій під час нападу на заклад освіти не рідше ніж чотири рази протягом навчального року;

15) у разі нападу або ризику нападу та інших надзвичайних ситуацій негайно вжити заходи, передбачені цим Порядком та вимогами інших нормативно-правових актів щодо організації дій персоналу закладу освіти і всіма доступними способами інформувати працівників про подальші дії;

16) організовувати проведення педагогічними працівниками бесід та інструктажів зі здобувачами освіти та батьками щодо алгоритму дій у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти та обов'язковості їх виконання.

3. Працівник закладу освіти у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти повинен:

1) за можливості та з дотриманням заходів безпеки з'ясувати обставини (сутність загрози, кількість потерпілих, їх установчі дані, стан та місцезнаходження);

2) у разі наявності інформації про напад або ризик нападу на заклад освіти працівник негайно повідомляє керівника закладу освіти та за його дорученням повинен зателефонувати за скороченим номером екстреного виклику поліції «102» з подальшим повідомленням органу управління у сфері освіти в установленому порядку та увімкнути режим тривоги ручної системи тривожної (охоронної і охоронно-пожежної) сигналізації (у разі її наявності);

3) за погодженням з керівником закладу освіти, у разі можливості, з метою оповіщення учасників освітнього процесу про напад запустити оповіщення;

4) у разі необхідності та переконавшись у безпеці, вжити заходи щодо проведення безпечної та швидкої евакуації учасників освітнього процесу у місце визначене планом евакуації або найбільш безпечне місце якомога далі від вікон і дверей або до укриття;

5) провести бесіду та інструктаж із здобувачами освіти щодо алгоритму дій у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти та обов'язковості виконання цих дій;

6) вжити заходи щодо попередження паніки у процесі проведення евакуації, недопущення випадків травматизму;

7) у разі неможливості евакуації вжити заходи щодо залишення здобувачів освіти у місці їх перебування та переміститися якомога далі від вікон і дверей;

8) організувати перевірку наявності здобувачів освіти у місці укриття (евакуації), у разі можливості та переконавшись у безпеці, вжити заходи щодо встановлення місця знаходження відсутніх;

9) після прибуття поліцейських та/або рятувальників виконувати їх вимоги та сприяти в межах компетенції їхньої діяльності, та за можливості поінформувати про проведення евакуації, місце перебування учасників освітнього процесу;

10) при наявності потерпілих організувати надання їм домедичної, медичної допомоги та психолого-педагогічного супроводу, в тому числі із залученням спеціальних служб.

4. Сигналом для негайного прийняття рішення про евакуацію учасників освітнього процесу та подальшого виконання дій Порядку у випадках нападу або ризику нападу, можуть бути факти:

1) знаходження у приміщенні, та/або на території закладу освіти чи в безпосередній близькості від нього осіб, які скоїли напад або існують інші дані, що свідчать про намір скоєння нападу;

2) надходження погроз (повідомлень про загрозу) телефоном в усній або письмовій формі про напад або ризик нападу на заклад освіти;

3) захоплення або утримання учасників освітнього процесу в заручниках у приміщенні чи на території закладу освіти;

4) увімкнення оповіщення.

5. Під час евакуації у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти працівники закладу освіти повинні враховувати вимоги положення Кодексу цивільного захисту України, Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за

№ 252/26697 (із змінами), Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15 серпня 2016 року № 974, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 08 вересня 2016 року за № 1229/29359 .

6. Працівник закладу освіти за погодженням з керівником закладу освіти, проаналізувавши ситуацію, яка склалася та оцінивши рівень безпеки при проведенні евакуації учасників освітнього процесу, може прийняти рішення про її проведення, визначивши найбезпечніші евакуаційні шляхи та виходи до безпечної зони у найкоротший строк.

7. Для оповіщення учасників освітнього процесу передбачається наступна схема оповіщення:

1) перший сигнал (попереджувальний) – довгий дзвінок тривалістю 10 секунд, призначений для привернення уваги учасників освітнього процесу та попередження про напад або ризик нападу, інші надзвичайні ситуації;

2) другий сигнал (координаційний) – короткі дзвінки, що повторюються після першого (попереджувального) сигналу тричі з паузами, призначений для повідомлення учасникам освітнього процесу, що відбувається надзвичайна ситуація;

3) третій сигнал (дієвий) – в разі евакуації це довгий дзвоник тривалістю 5 секунд; конкретні комбінації довгих дзвінків тривалістю 5 секунд кожний залежно від надзвичайної ситуації в закладі освіти, кількість яких визначено в розділі III цього Порядку.

8. Під час проведення евакуації працівники закладу освіти ретельно перевіряють приміщення закладу освіти щодо унеможливлення перебування у небезпечній зоні дітей.

У разі якщо проведення евакуації є небезпечним, працівник закладу освіти може прийняти рішення про залишення здобувачів освіти у місці їх перебування та за власною ініціативою вжити заходи щодо блокування доступу до приміщення та захисту здобувачів освіти (закрити та замкнути двері, вимкнути світло та пристрої, що випромінюють світло та видають звуки, перемістити наявні меблі до дверей та вікон, забезпечити збереження тиші та інші можливі дії для захисту).

III. Алгоритм орієнтовних невідкладних дій учасників освітнього процесу у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти

1. Працівник закладу освіти у разі терористичного акту в закладі освіти, або погроз скоєння таких дій, повинен негайно зателефонувати за скороченим номером екстреного виклику поліції «102», увімкнути режим тривоги ручної системи тривожної (охоронної і охоронно-пожежної) сигналізації (у разі її наявності) та повідомити керівника закладу освіти.

2. Дії керівника закладу освіти:

1) негайно приймає рішення щодо координації та порядку дій працівників закладу освіти в залежності від обставин терористичного акту (евакуація, залишення в місці перебування тощо);

2) метою оповіщення учасників освітнього процесу запускає оповіщення: перший та другий сигнали, які визначені підпунктами 1,2 пункту 7 розділу II;

третій сигнал (дієвий) – довгі дзвінки тривалістю 5 секунд, що повторюються двічі;

3) переконавшись у безпеці учасників освітнього процесу, вживає заходи щодо проведення безпечної та швидкої евакуації учасників освітнього процесу у безпечне місце;

4) вживає заходи щодо попередження паніки у процесі проведення евакуації, недопущення випадків травматизму;

5) у разі неможливості евакуації, вживає заходи щодо залишення учасників освітнього процесу закладу освіти у місці їх перебування та блокування будь-яким шляхом дверей та вікон;

6) організовує перевірку наявності здобувачів освіти та вживає заходи щодо встановлення місцезнаходження відсутніх;

7) після прибуття поліцейських, діє за їх вказівкою, інформує про проведення евакуації, місце перебування учасників освітнього процесу;

8) у разі наявності потерпілих зобов'язаний організувати надання їм домедичної, медичної допомоги та психолого-педагогічного супроводу, в тому числі із залученням спеціальних служб.

3. У разі виявлення вибухонебезпечних предметів (речовин, механізмів), вибуху чи отриманні повідомлення про закладення вибухівки працівник закладу освіти вживає заходи, передбачені пунктом 1 цього розділу.

4. Дії керівника закладу освіти:

1) негайно приймає рішення щодо огороження на безпечній відстані та, за можливості, позначення яскравою стрічкою місця знаходження вибухонебезпечного предмету (речовин, механізмів) до прибуття на місце події представників вибухотехнічного підрозділу та кінологічної служби;

2) з метою оповіщення учасників освітнього процесу запускає сигнал оповіщення: перший та другий сигнали, які визначені підпунктами 1,2 пункту 7 розділу II; третій сигнал (дієвий) – довгі дзвінки тривалістю 5 секунд, що повторюються тричі;

3) у разі можливості організовує безпечну та швидку евакуацію учасників освітнього процесу з місця можливого розташування або виявлення вибухонебезпечних предметів, епіцентру вибуху;

4) вживає заходи, передбачені підпунктами 4-8 пункту 2 цього розділу.

4. Дії працівників закладу освіти в разі увімкнення сигналу «Повітряна тривога»:

1) почувши сигнал «Повітряна тривога», невідкладно організовує переміщення учасників освітнього процесу у супроводі працівників закладу освіти. Після увімкнення сигналу «Відбій повітряної тривоги», організовує повернення учасників освітнього процесу до запланованих заходів, а також перевіряє кількість здобувачів освіти.

Для супроводу початкових класів можуть бути залучені інші працівники закладу освіти. Для швидкого надання медичної допомоги залучається медичний працівник.

2) працівник закладу освіти організовує пересування в приміщенні класу двома колонами та швидко залишення кабінету; перевіряє приміщення закладу на відсутність у них учасників освітнього процесу, по завершенню перевірки прямує до найближчого укриття.

Здобувачі освіти, які знаходяться на подвір'ї закладу, почувши, що лунає сигнал «Повітряна тривога», повинні самостійно рухатися до укриття закладу освіти (або найближчого укриття).

3) працівник закладу освіти допомагає учасникам освітнього процесу швидко та спокійно зайняти місця, здійснює необхідні заходи для комфортного та спокійного перебування в укритті;

4) за можливості у визначений закладом освіти спосіб оповіщає батьків – про переміщення дітей до укриття (вихід з укриття);

5) після увімкнення сигналу «Відбій повітряної тривоги» працівник закладу освіти контролює вихід усіх учасників освітнього процесу з укриття організованими колонами або групами.

Під час переміщення до укриття необхідно врахувати наявність інклюзивних груп і класів. У випадку присутності дітей з особливими освітніми потребами – попередньо проводити з ними навчання та бесіди, передбачити швидке та спокійне переміщення до укриття, спеціальне місце та заходи, що будуть здійснюватися в укритті для максимального залучення до них дітей з особливими освітніми потребами.

IV. Організація дій посадових осіб органів (підрозділів) поліції щодо раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти

1. Начальники територіальних (відокремлених) підрозділів головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві за поліцейськими (підрозділів превентивної діяльності) закріплюють заклади освіти територіальної громади для проведення превентивних заходів щодо зниження ризику нападу на заклади освіти, а також на початку навчального року переглядають кількість нарядів поліції у зоні оперативного реагування та наближення їх до закладів освіти.

2. Поліцейські, за якими закріплено заклад освіти, зобов'язані:

1) вживати заходи щодо взаємодії з представниками територіальних підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій щодо обстеження стану готовності, функціональності укриття та реагування в закладах освіти у разі отримання оповіщення;

2) проводити роз'яснювальну роботу з керівником закладу освіти з питань підвищення засобів охорони закладів освіти;

3) забезпечити відвідування закладів освіти та проведення з учасниками освітнього процесу просвітницьких заходів з питань запобігання правопорушенням серед дітей, правил поведінки, пов'язаних зі зниженням ризиків скоєння булінгу та інших видів правопорушень, алгоритму дій у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти не рідше, ніж один раз на тиждень у навчальному році;

4) проводити в межах компетенції інструктивні заняття з учасниками освітнього процесу щодо алгоритму дій у разі отримання повідомлення про напад на заклад освіти не рідше, ніж чотири рази у навчальному році;

5) у встановленому порядку брати участь у навчанні та практичних тренуваннях учасників освітнього процесу щодо дій під час нападу на заклад освіти та евакуації учасників освітнього процесу не рідше, ніж чотири рази у навчальному році.

3. Поліцейські, за якими закріплено заклад освіти, повинні складати та оновлювати до кожного навчального року загальну інформацію про заклад освіти, яка повинна містити наступні відомості:

1) загальні відомості про заклад освіти (повне та скорочене найменування, місце розташування, поштова адреса, телефон, факс, електронна пошта, карта місцевості із зазначенням місця розташування закладу освіти та об'єктів, розташованих поблизу, план-схема закладу освіти, кількість здобувачів освіти, працівників закладу освіти;

2) відомості щодо керівництва закладу освіти (прізвище, ім'я, по батькові керівника, його заступників, номери контактних телефонів);

3) план-схему евакуації учасників освітнього процесу (в укриття/з приміщення закладу освіти), маршрути евакуації (в укриття/з приміщення закладу освіти);

4) організаційні та технічні умови забезпечення захищеності закладу освіти, відомості про загальну систему охорони та технічні засоби охорони, наявність камер відеоспостереження, засоби та умови зберігання інформації з них;

5) систему оповіщення (включення/виключення, місцерозташування, наявність резервної системи оповіщення);

6) ситуаційні алгоритми дій при виникненні ризику нападу або нападу на заклад освіти, евакуації учасників освітнього процесу.

4. Поліцейські, за якими закріплено заклад освіти, у разі нападу на заклад освіти та евакуації учасників освітнього процесу за потребою можуть надавати загальну інформацію про заклад освіти правоохоронним органам для її використання під час реагування на подію, проведення безпечної та швидкої евакуації учасників освітнього процесу.

5. Реагування на повідомлення про напад або ризик нападу на заклад освіти в органах (підрозділах) поліції здійснюється в порядку, визначеному Інструкцією з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ від 27 квітня 2020 року № 357, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 15 травня 2020 року за № 443/34726 та наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09 жовтня 2017 року № 841/ДСК, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 листопада 2017 року № 1399/31267.